קונטרס

נתיבות לבי

The Ways of My Heart

מיוסד על שיעוריו של

ר' דוד שטיימאן שליט"א

גדולת התשובה

שבת שובה · עשרת ימי תשובה

נתיבות לבי

נתיבות לבי · סדרה שבועית

נתיבות לבי — The Ways of My Heart

מאמר שבועי · מיוסד על שיעוריו של ר' דוד שטיימאן שליט"א

אודות הגליון

נתיבות לבי — מאמר שבועי באמונה, בבטחון ובעבודת ה', מיוסד על שיעוריו של ר' דוד שטיימאן שליט"א בדרכו של **הנתיבות שלום**.

אודות המחבר

ר' דוד שטיימאן שליט"א מוסר שיעורים באמונה, בבטחון ובעבודת ה' בדרכו של **הנתיבות שלום**, וקרוב לשני עשורים משמיע את תורתו — באנגלית וברוסית — לתלמידים ולקוראים בכל העולם. לימד בישיבת אור שמח, וכיום מלמד בישיבת תורת דוד, שתיהן במונסי אשר בניו יורק. מחבר הספר **נתיבות לבי**.

נתנדב השבוע להצלחה בפרנסה

אהרן יהודה לייב בן מרים בידא

אהרן בן ציפורל

לרפואה שלמה

פייגא בת ויטא

אמונה לאה בת חנה

להקדשת גליון — לעילוי נשמת, לרפואה שלימה, להצלחה, או לכבוד שמחה — או לקבלת המאמר מדי שבוע, נא ליצור קשר:
thewaysofmyheartarticle@gmail.com · (845) 459-5856

© 2026 · ר' דוד שטיימאן · כל הזכויות שמורות.

גדולת התשובה

אין התשובה בקשת מחילה, אלא בריאה חדשה — והתשובה הקשה מכולן אינה על המעשה אלא על המחשבה

ימים אלו הם ימי התשובה, והם הימים המובחרים שבכל השנה לענין זה. ועלינו לברר תחילה מהי התשובה באמת.

משל נאה שמעתי. אדם אחד היה מתרעם לפני הקב"ה על צרותיו: על הפרנסה, על מה שבביתו, ועל הבנים שאינם כרצונו. אמר לו הקב"ה: החוזה הזה הוא חוזה החיים. רצונך להאריכו, או לבטלו?

ואם רצונך להאריכו — הזהר, וחדל מלהתרעם.

ובימים אלו אנו מבררים לפני הקב"ה שרצוננו להמשיך.

הטעות שכמעט הכל טועין בה

רוב בני אדם סבורים שכל התשובה היא בקשת מחילה. והם מדמים אותה לשני חברים שרבו זה עם זה: בא האחד ומבקש מחבירו שימחול לו, והחבר מוחל לו בלב שלם, ומעתה חזרו להיות כמו שהיו קודם. הדבר נראה יפה.

אבל אין זו תשובה.

ראיה לדבר ממה שאמרו חז"ל, שבמקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד. ואם התשובה אינה אלא בקשת מחילה — שאדם אומר רבונו של עולם, מחל לי על מה שעשיתי — וכי בקשת סליחה היא מדריגה שאין צדיק גמור יכול לעמוד בה?

ועוד אמרו חז"ל, שגדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם, ומקרבת את הגאולה, ושאדם אחד שעשה תשובה — מוחלין לו ולכל העולם כולו. והרי אם כל הענין הוא בקשת מחילה של אדם יחיד, מה כוחה שתמחול לעולם כולו?

הרי שהתשובה היא דבר גדול הרבה יותר ממה שחשבנו.

בריאה חדשה

ברא הקב"ה את עולם התשובה כדי שיוכל אדם להיברא מחדש. לא לתקן את מה שקלקל, ולא לשים טלאי על הקרע, אלא להיברא מחדש לגמרי. ולא שיחזור למקום שעמד בו קודם, אלא שיעלה למעלה ממנו. שאין עיקר התשובה תיקון העבירה, כי אם שיעלה האדם למדריגה ברוחניות קרובה אל הקב"ה יותר מן המקום שעמד בו קודם שנפל.

בזה מובנת הגמרא. הצדיק הגמור מעולם לא נברא מחדש, לפי שלא נפל ולא שב; ובעל התשובה נברא מחדש. ולכן אין הצדיק יכול לעמוד במקום שבעל התשובה עומד.

משל למה הדבר דומה. אדם שנחסר ממנו אבר, אצבע או יד. אפשר לעשות לו אבר של מתכת שינוע ככל תנועות היד, ויעשה כל מלאכה שהיד עושה. אף על פי כן אין האדם הזה שלם כמו שהיה, שהרי חסר לו אבר מגופו. בעל מום הוא — והחסרון הוא בגוף עצמו, ולא במלאכה שהוא עושה.

וכל המצוות תלויות באברי הגוף, ברמ"ח אברים ובשס"ה גידים. לפיכך כן הוא גם ברוחניות: כשנחסר דבר, אין חילוף שיחזיר את האדם לשלמותו. ורק דבר אחד נתן לנו הקב"ה שמתקן את הכל, והיא התשובה — שאינה מחברת אבר של מתכת, אלא עושה את האדם בריה חדשה.

ענינו של אחר

מעשה באשה זקנה בארץ ישראל שלקתה בשבץ, ואמרו הרופאים שאין תקוה שתחיה. חיפשו אחר קרוביה, שלא תיפטר חס ושלום בלא איש, ומצאו שיש לה בן הגר באמריקה, במקום רחוק. הודיעו לו שאמו בסכנה ושיבוא להיפרד ממנה. בתחילה התחמק ואמר שאין לו זמן, ורק כשעמדו עליו הרופאים בתוקף — בא. וכשבא, הקיצה.

מיד הבין מה מוטל עליו, והתחיל לבקש ממנה מחילה. כך היה המעשה. דרים היו בקיבוץ של שומרי תורה, ושנים רבות לא נפקדו בבנים. לבסוף נולד להם בן יחיד, וגידלו אותו כמה שיכלו. וכשגדל, נתקרב אל חבר אחד — ואותו חבר לקח אותו מהם, עד שברח מבית אביו ואמו, ונשבר לבם. עברו שנים, נפטר האב, והיא עזבה את הקיבוץ וישבה לבדה זמן רב. עתה היא שוכבת על מיטתה, ובנה עומד ומבקש ממנה מחילה.

אמרה לו: על מה שעשית אתה — מוחלת אני. אבל דבר אחד איני יכולה למחול לך: שגנבת ממני את בני יחידי.

והרי הוא עומד לפניה. ובכל זאת אמרה לו שגנב ממנה את בנה — לפי שהבן שהיה לה איננו עוד, והאיש הזה שלקח את מקומו הוא שגנב אותו ממנה. בנה גנב את בנה.

וזהו ענינו של אחר — שאדם נעשה אדם אחר. שתי דרכים יש בזה. יש שנעשה אדם אחר על ידי התשובה, שנעשה בריה חדשה ונפרד ממה שהיה. ויש שנעשה אדם אחר בלי תשובה — שנסחף ונלקח מעט מעט, עד שאינו עוד אותו הבן שהיה לאמו.

מטעם זה אנו מבקשים מהקב"ה בכל יום, ב'יהי רצון' שלאחר ברכות השחר, שירחיק אותנו מחבר רע — ואת בנינו עמנו.

הנשמה קדושה מכבר

עוד יסוד יש כאן. כל נשמה של יהודי קודש היא, וקדושה היא כבר מתחילתה.

ואם כן אין עבודתנו להיעשות קדושים, כמי שמתחיל מלא כלום ובונה את הקדושה בעצמו. וכמו שכתב בספה"ק נתיבות שלום, שכל עבודתנו לשמור על הנשמה שתישאר קדושה כמו שניתנה לנו.

כשמבינים כך, משתנה כל פני התשובה. אין אנו בונים בנו דבר זר; מסירים אנו מן הנשמה את מה שמעולם לא היה שייך לה.

התשובה שאין אדם חפץ בה

הרמב"ם בהלכות תשובה כתב דבר שאין אדם חפץ לשמעו. רוב העולם סבורים שכל התשובה היא על המעשים: לקח מה שאינו שלו, הלך למקום שאסור לו, אמר מה שאין לו לומר. עשה מעשה — שב על המעשה, ודיו.

אבל צריך אדם לשוב גם על האופן שהוא מסתכל בו, ועל האופן שהוא חושב בו: על הכעס, על הקנאה, על הרדיפה אחר הממון ואחר הכבוד ואחר התאוות. אין באלו מעשה כלל, והכל בפנים.

תשובה זו קשה הרבה הרבה יותר מתשובה על מעשה, וכל אדם מרגיש זאת בעצמו.

מפני מה? שהמעשה נעשה ונגמר, ואדם יכול לתפוס בו; אבל המחשבה יושבת עמוק בתוכו ורצה בו תמיד, ואינה נגמרת לעולם. ולכן צריכה היא תשובה עמוקה יותר, וטהרת המחשבה מדריגה גבוהה היא הרבה מטהרת הידים.

המזניח עבודה זו

ומה עולה באדם המזניח עבודה זו?

בתחילה מתחיל להרגיש אבוד ברוחניות שלו. אין דבר מושך אותו למעלה, אין אור ואין טעם. ומתוך שמחשבתו נתונה במקום אחר, הוא מאבד את מתיקות התורה — ואינו מרגיש בה מתיקות כלל, לפי שאינו מחפש אותה באמת.

עדיין הוא יכול להיות לבוש כיהודי, בכיפה בראשו וכל הסימנים במקומם. אבל כשהמחשבה במקום אחר, סופו שהכל נעלם.

כבר ראיתי זאת בעיני. הסתכלתי באדם אחד במשך שנים, ולאט לאט היה מאבד את מראהו של יהודי, עד שנעלם לגמרי. נורא הדבר. כל ההרגשה של הקב"ה ניטלת ממנו, וכל האור שהיה בוער בקרבו כבה כאילו כיבו אותו. בא שבת, בא יום טוב — ואינו מרגיש כלום. כל זה בא לאדם שאינו עובד על מחשבות פנימיותו לקשר את עצמו להקב"ה ולפנימיות התורה והעבודה. ושוב אין לו שבת ואין לו יום טוב.

ובזה נתחיל מחדש

עיקר התשובה הוא שיהא אדם כבריה חדשה ויתחיל הכל מההתחלה. לא לשפר, ולא לסדר, אלא להתחיל.

החלק הקשה שבכל זה — וכמו שאמרו על הרה"ק ר' אהרן הגדול זי"ע שאמר לבעל תשובה אחד — הוא להיפרד לגמרי ממה שהיה, ומכאן ואילך להיות האדם החדש ולא להביט עוד אל הישן. וברגע שאדם עושה כן באמת, ממשיך הקב"ה למשוך אותו אליו, קרוב וקרוב יותר.

לכן ראוי לאדם לקחת דבר אחד בשבוע הזה שאין בו מעשה כלל — כגון האופן שהוא מסתכל בו על חבירו, או האופן שהוא חושב על מה שאין לו — ולשוב על אותו דבר בלבד. ויאמר בפשטות: רבונו של עולם, זהו החלק שבי שאין איש רואה. עזור לי להיות אדם חדש.

יהי רצון שנהיה כולנו נכתבים ונחתמים לשנה טובה, כאנשים חדשים וגדולים לפני הקב"ה בספרן של צדיקים, וייקח הקב"ה אומה שלמה ויביא אותנו הביתה — **ירושלים עיר הקודש בקרוב בימינו!**